

Intressivertailun elementit kaivoslaissa

Kaivoslakityöryhmän kokous 18.8.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Nykytila

- 11 § 2 mom: Malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:
 - 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
 - 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
 - 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
 - 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
 - 5) merkittävää maisemallista haittaa.
- 18 § 1 mom: Kaivosluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että:
 - 1) kaivostoiminnasta ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
 - 2) kaivostoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle eikä kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta;
 - 3) louhinnassa ja hyödyntämisessä ei tapahdu kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta;
 - 4) kaivoksen ja esiintymän mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta.

Nykytila

- 46 § Malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteet, 1 mom 7 kohta: Malminetsintälupaa ja kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää: alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä pätevistä syistä, **jollei luvan myöntämiselle ole erityistä syytä**;
- 48 § Kaivosluvan myöntämisen esteet, 2 mom: Vaikka kaivosluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä, lupaa ei saa myöntää, **jos kaivostoiminta aiheuttaa vaaraa yleiselle turvallisuudelle, aiheuttaa huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia tai heikentää merkittävästi paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja eikä mainittua vaaraa tai vaikutuksia voida lupamääräyksin poistaa**.
- 49 § Käyttöoikeutta koskeva harkinta, 1 mom: Kaivosaluelunastuslupa voidaan myöntää, jos kaivoshanke on **yleisen tarpeen vaatima** ja kaivosalue täyttää 19 §:ssä säädetyt edellytykset. Yleisen tarpeen vaatimusta arvioidaan erityisesti **kaivoshankkeen paikallis- ja aluetaloudellisten sekä työllisyysvaikutusten ja yhteiskunnan raaka-ainehuollon tarpeen perusteella**.

HE-luonnoksessa esitetyt lisäykset

- 11 §:n 2 momentin muuttuminen malminetsintäluvan kynnykseksi (3 mom).
- 46 § Malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteet, 1 mom 7 kohta: Malminetsintälupaa ja kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää: alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä painavasta syystä, **jollei tärkeä yleinen etu edellytä luvan myöntämistä.**
- 46 § Malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteet, 1 mom 8 kohta: Malminetsintälupaa ja kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää: **alueelle, jossa luvan mukainen toiminta aiheuttaa olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle.**
- 47 §, Kaivosluvan myöntämisen edellytykset, 5 mom: Kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen yleiskaavaan tai asemakaavaan, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty.
 - Kuntakaavoituksen aseman vahvistamisella voidaan nähdä olevan intressivertailun kaltaista vaikutusta, kun kaavoituksessa kilpailevat maankäyttömuodot ratkaistaan paikallisesti.

HE-luonnoksessa esitetyt lisäykset

- 48 § Kaivosluvan myöntämisen esteet, 2 mom: Vaikka kaivosluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä, lupaa ei saa myöntää, jos kaivostoiminta aiheuttaa vaaraa yleiselle turvallisuudelle, aiheuttaa huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia tai heikentää merkittävästi paikkakunnan asutus- **tai** elinkeino-oloja eikä mainittua vaaraa tai vaikutuksia voida lupamääräyksin poistaa.
- 61 a § Maanomistajan suostumus malminetsintäluvan voimassaolon jatkamiselle, 3 mom: Mikäli edellä 1 momentissa tarkoitettu suostumus ei täyty 2 momentissa säädetyllä tavalla, voi toiminnanharjoittaja hakea valtioneuvostolta puolta malminetsintäluvan voimassaolon jatkamiselle, **jos hanke on tärkeän yleisen edun vaatima**. Tärkeän yleisen edun vaatimusta arvioidaan **erityisesti hankkeen paikallis- ja aluetaloudellisten sekä työllisyysvaikutusten ja yhteiskunnan raaka-ainehuollon tarpeen perusteella**.

Mitä intressejä kaivoslaki jo tunnistaa?

- Yleinen turvallisuus
- Ihmisten terveys
- Ympäristövaikutukset (esimerkiksi maisemallinen haitta)
- Muu elinkeinotoiminta
- Asutusolot
- Yleinen tai yksityinen etu
- Yleinen tarve (erityisesti kaivoshankkeen paikallis- ja aluetaloudelliset sekä työllisyysvaikutukset ja yhteiskunnan raaka-ainehuolto)
- Alkuperäiskansat

Uudistuksen jälkeen?

- Samat intressit
- Korostuvat
- Intressien huomioon ottamista monipuolistetaan

Miten intressejä otetaan huomioon?

- Kaivoslaki mahdollistaa kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän etsinnän ja hyödyntämisen laissa säädetyin edellytyksin ja ehdoin.
 - Elinkeinotoiminnan harjoittamisen mahdollisuus.
- Muu lainsäädäntö otettava huomioon (esimerkiksi luonnonsuojelulaki, ympäristönsuojelulaki)
- Lupajärjestelmä
 - Luvan myöntämisen kynnys
 - Asetettavat lupamääräykset
- Kaavoitus
 - Vaikutus malminetsintään
 - Edellytys kaivosluvan myöntämiselle

Vahvistetaan uudistuksella

Mitä intressivertailun elementtejä kaivoslakiin voisi vielä lisätä?

- Tulee kuulua kaivoslain soveltamisalaan.
 - Soveltamisala 2 § 1 mom: Tässä laissa säädetään kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän etsinnästä ja hyödyntämisestä, kullanhuuhdonnasta valtion omistamalla alueella ja näihin liittyvän toiminnan lopettamisesta sekä kaivostoimituksesta.
- Mitä intressejä puuttuu?
- Miten intressien vertailua lisättäisiin?

